הלכות אישות פרק כה

פרק כה: כתובה במקח טעות

נדרים

א.

הנושא אשה סתם, ונמצאו עליה נדרים - תצא בלא כתובה, לא עיקר ולא תוספת.

באילו נדרים אמרו? שלא תאכל בשר, או שלא תשתה יין, או שלא תתקשט במיני צבעונים, והוא הדין לשאר המינין שדרך כל אנשי המקום להתקשט בהן.

אבל אם נמצא עליה נדר אחר חוץ מאלו - לא הפסידה כלום:

מומי האשה

ב.

וכן, הכונס אשה סתם, ונמצא בה מום ממומי נשים שכבר ביארנום, ולא ידע הבעל במום זה, ולא שמע בו ורצה - הרי זו תצא בלא כתובה, לא עיקר ולא תוספת:

ג.

כיצד? היה מרחץ בעיר, והיו לו קרובים, אינו יכול לומר, "לא ידעתי מומין אלו", ואפילו מומין שבסתר, מפני שהוא בודק בקרובותיו, וחזקה ששמע ורצה.

ואם אין שם מרחץ, או שלא היו לו קרובים - טוען במומין שבסתר.

ונכפה בעיתים ידועים הרי היא ממומי סתר.

אבל במומין שבגלוי - אינו יכול לטעון, שהרי הכל רואין אותן ואומרין לו, וחזקתו ששמע ונתפייס:

ג.

דבר ידוע הוא שאין דין זה אלא באותן המקומות שהיה מנהג הנשים שם להלך בשוק ופניהם גלויות, והכל יודעין אותן ואומרין, "זו היא בתו של פלוני, וזו היא אחותו של פלוני", כמו ערי אדום בזמן הזה.

אבל מקומות שאין דרך הבנות שם לצאת לשוק כלל, ואם תצא הבת למרחץ - בנשף תצא מתנכרה, ולא יראה אותה אדם חוץ מקרובותיה - הרי זה טוען אף במומין שבגלוי.

והוא שלא היה שם מרחץ, או שלא היתה לו קרובה לבדוק בה:

ג.

אבל אם היה שם מרחץ בעיר זו שאין דרך הנשים לצאת בה ופניהם מגולות, ויש לו קרובה - אינו יכול לטעון, שהרי הכל רואין אותה ערומה במרחץ.

ואם דרכן להיחבא ולהתנכר אף במרחץ, ושתהיה הבת רוחצת בלילה או בבית קטן שבמרחץ לבדה עד שלא תיראה ולא תיודע - הרי זה טוען אף במומין שבגלוי, שדברים אלו דברים של טעם הן, ואינן גזירת הכתוב:

ג.

מחלוקת הגאונים והרב על 'קרובים'

הורו מקצת הגאונים, שזה שאמרו חכמים מפני שהוא בודק בקרובותיו - אינו קרובותיו בלבד, אלא מיודעיו, ואפילו היה גר בעיר ואין לו קרוב כלל, אם יש שם מרחץ - אינו יכול לטעון, שאפשר שיהיו לו ריעים, ואומר לאחד מריעיו שתבדוק לו אשתו או אחותו על פלונית, ולפיכך חזקתו ששמע ונתפייס.

ולא ייראה לי דין זה, שאין כל אדם מוציא מה שבליבו מדברים אלו לכל, אלא לקרוביו. ועוד, שאין דעתו סומכת אלא לדברי קרוביו ביותר:

טענת המומין

ד.

כיצד היא טענת המומין?

אם היו המומין שנמצאו בה מומין שודאי היו בה קודם שתתארס, כגון אצבע יתירה וכיוצא בה - על האב להביא ראיה שידע בהן הבעל ורצה, או שחזקתו שידע.

ואם לא הביא - תצא בלא כתובה כלל:

ד.

היו מומין שאפשר שנולדו אחר האירוסין,

אם נמצאו בה אחר שנכנסה לבית בעלה - על הבעל להביא ראיה שעד שלא נתארסה היו בה, והיה מקחו טעות.

ואם נמצאו בה והיא בבית אביה - על האב להביא ראיה שאחר האירוסין נולדו, ונסתחפה שדהו:

ה.

הביא הבעל ראיה שעד שלא נתארסה היו בה, או שהודת לו בכך, והביא האב ראיה שראה ושתק ונתפייס, או שחזקתו שידע בהן ונתפייס - הרי זה חייב בכתובתה:

ו.

בא על אשתו, ושהה כמה ימים, וטען שמום זה לא נראה לי עד עתה. אפילו היה בתוך הקמטים, או בכף הרגל - אין שומעין לו, חזקה שאין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו יפה יפה, וחזקתו שידע ורצה:

אין לה וסת

ז.

הנושא אשה ונמצאת שאין לה וסת קבועה לנידתה, אלא לא תרגיש בעצמה עד שתראה דם נידה - הרי זו לא תשמש אלא בשני עדים שבודקת בהן עצמה, אחד לפני התשמיש ואחד לאחר התשמיש, חוץ מן העד של איש שמקנח בו עצמו, כמו שיתבאר בהלכות איסורי ביאה.

ח.

ואף על פי שמום גדול הוא זה - לא הפסידה כלום, שהרי בודקת עצמה תחילה ומשמשת:

רואה מחמת תשמיש

ח.

הרי שבדקה עצמה ונבעלה, ובעת שקינחה עצמה היא והוא - נמצא דם על עד שלה או על עד שלו, אם אירע זה פעם אחר פעם שלשה פעמים סמוכות זו לזו - הרי זו אסורה לישב עם בעלה, ותצא בלא כתובה, לא עיקר ולא תוספת, ואין לה תנאי מתנאיי כתובה, שהרי אינה ראויה לתשמיש.

ויוציא ולא יחזיר לעולם, שמא תתרפא, ונמצא שלא גמר לגרשה בשעת גירושין.

ומותרת להינשא לאחר, כמו שיתבאר בענין הנידה:

ט.

במה דברים אמורים? בשהיתה כך מתחלת נישואיה, ומבעילה ראשונה ראת דם.

אבל אם אירע לה חולי זה אחר שנישאת, - נסתחפה שדהו.

לפיכך אם בעל פעם אחת ולא נמצא דם, ואחר כך חזרה להיות רואה דם בכל עת תשמיש - יוציא ויתן כתובה כולה, ולא יחזיר עולמית, כמו שביארנו.

י.

וכן, כל אשה שנולדו בה מומין אחר שנישאת, אפילו נעשית מוכת שחין,

אם רצה - יקיים,

ואם רצה להוציא - יתן כתובתה:

יא.

האיש שנולדו בו מומין אחר שנשא, אפילו נקטעה ידו או רגלו או נסמת עינו, ולא רצת אשתו לישב עמו - אין כופין אותו להוציא וליתן כתובה, אלא אם רצת - תשב, ואם רצת - תצא בלא כתובה, כדין כל אשה מורדת:

יב.

אבל אם נולד לו ריח הפה או ריח החוטם, או שחזר ללקט צואת כלבים, או לחצוב נחושת מעיקרו, או לעבד עורות - כופין אותו להוציא וליתן כתובה.

ואם רצת תשב עם בעלה - תשב:

יב.

נעשה האיש מוכה שחין - כופין אותו להוציא, ויתן כתובה.

ואף על פי שהיא רוצה לישב - אין שומעין לה, אלא מפרישין אותן בעל כרחן, מפני שהיא ממיקתו.

ואם אמרה, אשב עמו בעדים, כדי שלא יבוא עליה - שומעין לה:

יג.

מי שהיה בעלה בעל ריח פה או ריח חוטם או מלקט צואת כלבים וכיוצא בהן, ומת, ונפלה לפני אחיו, ויש בו אותו מום שהיה בבעלה - יכולה היא לומר, לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל, ויחלוץ ויתן כתובה:

בריך רחמנא דסייעין